

NORDEN

*– sterkere og grønnere
sammen*

NORGES
FORMANNSKAPS-
PROGRAM 2022

Nordisk
ministerråd

INNHold

HILSEN FRA STATSMINISTEREN OG SAMARBEIDSMINISTEREN	3
ET GRØNT NORDEN	4
ET KONKURRANSEDYKTIG NORDEN	6
ET SOSIALT BÆREKRAFTIG NORDEN	8
VÅR VISJON 2030	10

Denne publikasjonen finnes også som en webtilgjengelig online-versjon:
<https://pub.norden.org/politknord2021-740/>

HILSEN FRA STATSMINISTEREN OG SAMARBEIDSMINISTEREN

Det nordiske fellesskapet er unikt. Vi deler grunnleggende verdier og har stor tillit til hverandre. Årtier med tett integrasjon og samarbeid har vist at de nordiske landene står sterkere sammen enn hver for seg, også i krisetider. I internasjonal sammenheng er vi hverandres nærmeste venner og partnere.

Koronapandemien har rammet oss alle. Men vi er på vei tilbake til et åpent Norden der vi igjen skal styrke båndene gjennom å reise, arbeide, handle og møtes. Vi skal fortsette å lære av hverandre.

Vår felles nordiske ambisjon er å være verdensledende på omstilling, konkurransekraft og bærekraft. Sammen skal vi være en foregangsregion internasjonalt og bidra til verdenssamfunnets oppfyllelse av FNs bærekraftsmål. Det nordiske samarbeidet er derfor ikke bare viktig for vår egen region, men også for Europa og verden.

Samtidig står vi overfor store omstillingsbehov. Verden er i endring, klimakrisen er akutt. Valgene vi tar i dag vil prege vår egen og kommende generasjoner. Visjon 2030 er vår felles plan for hvordan Norden skal ta sitt ansvar. Visjonens målsetning om at Norden skal bli verdens mest bærekraftige region er et viktig bidrag for å nå klimamålene i Parisavtalen og Europas grønne giv. Visjon 2030 og EUs klimaplan for 2030 gir begge en klar og tydelig kurs for vårt arbeid.

Norges formannskap i Nordisk ministerråd vil ha fullt fokus på de tre prioriterte områdene: **et grønt, konkurransedyktig og sosialt bærekraftig Norden**. Vi skal intensivere arbeidet med visjonen, bidra til å øke tempoet i den grønne omstillingen og sørge for at ministerrådet arbeider effektivt. Sammen skal vi bygge et sterkere og grønnere Norden.

Vi ser frem til samarbeidet i 2022!

**Statsminister Jonas Gahr Støre
og samarbeidsminister Anne
Beathe Tvinneheim**

Foto: NTB

Kommunikasjon/
Statsministerens kontor

ET GRØNT NORDEN

Klima- og miljøutfordringene er blant de viktigste oppgavene vi må løse i vår tid. Høyere temperaturer, mer ekstremvær og et svekket økosystem setter selve livsgrunnlaget vårt på spill og truer fremtidig helse, velferd, trygghet og vekst.

En bærekraftig utvikling fordrer at vi evner å se helheten og at vi finner felles løsninger. Det norske formannskapet vil løfte fram sammenhengen mellom klima og natur, redusere tap av naturmangfold og **belyse hvordan naturbaserte løsninger bidrar i den grønne omstillingen.**

Det norske formannskapet vil sette søkelys på **tempoet i den grønne omstillingen.** Regjeringer, forskningsmiljøer, industrien og sivilsamfunnet må bidra. Gjennom det nordiske samarbeidet er vi bedre rustet til å gi svar på hva som er de viktigste drivere, prosesser og tiltak for å øke farten i omstillingen. En raskest mulig reduksjon av klimagassutslippene og en overgang til nye teknologiske løsninger er nødvendig. Internasjonalt skal Norden samarbeide for å skape en positiv utvikling i det multilaterale samarbeidet generelt, og i det internasjonale miljø- og klimasamarbeidet spesielt.

Kysten og havet gir Norden næringsveier, arbeidsplasser, matsikkerhet og ernæring, kulturell identitet og bosetning. Havet har stor betydning for jordens klimaregulering, men er samtidig sårbart for ulike typer påvirkning, klimaendringer og tap av naturmangfold. Høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi har nylig lagt fram sine anbefalinger for en bærekraftig havforvaltning, og det vil arbeides for at disse følges opp. Norge vil under sitt formannskap arbeide for å styrke den nordiske innsatsen for bærekraftig havforvaltning. Vi vil vurdere om erfaringene fra Østersjøen bør motivere styrket samarbeid om miljø og bærekraft i Skagerak. Arbeidet med FNs havforskningstiår og FNs ernæringstiår, samt arbeidet med å fremme mat fra havet og bærekraftige matsystemer, er en

De nordiske landene er godt posisjonert for å omstille seg til å bli grønnere.

direkte oppfølging av bærekraftsmålene og den nordiske visjonen, og vil bli fulgt opp som ledd i arbeidet med formannskapet.

Sjøtransport er viktig i Norden. Grønn omstilling av sjøtransport er et naturlig samarbeidsområde som kan styrke Nordens konkurransekraft både globalt og i EU. Det norske formannskapet vil følge opp dette arbeidet, særlig med tanke på **utarbeidelsen av et veikart for nullutslippsdrivstoff**.

Introduksjon av bærekraftig nullutslippsdrivstoff er avgjørende for å kunne nå FNs internasjonale sjøfartsorganisasjon, IMOs, utslippsmål. Det har også en sentral plass i EUs arbeid med å redusere utslipp fra skipsfarten.

Det norske formannskapet vil bygge videre på Nordens ambisjoner for en **bærekraftig sirkulær økonomi**. Nye løsninger, teknologiutvikling og samarbeid på tvers av land, sektorer og næringer vil være viktig. Som en av verdens mest kompetente, innovative, digitaliserte og integrerte regioner kan Norden bidra til å utvikle markeder for sirkulære produkter, materialer og ressurser. Vi må sammen sørge for en sirkulær økonomi med giftfrie kretsløp der minst mulig ressurser går tapt.

De biologiske ressursene på land, langs kysten og i havet gir grunnlag for næringsvirksomhet i jord og skogbruk, fiskeri og havbruk, og dermed også for sysselsetting og bosetting over hele Norden. Dette ressursgrunnlaget er viktig for å kunne forsyne den nordiske befolkningen med sunn og næringsrik mat og genererer også betydelige eksportinntekter. Videre bidrar dette til en sirkulær økonomi. De biologiske ressursene vil bli avgjørende for skiftet fra fossil økonomi til bioøkonomi, og derfor vil **bærekraftig bruk av blå og grønn bioøkonomi** prioriteres under Norges formannskap.

Nordisk energisamarbeid vil være en viktig del av arbeidet med grønn omstilling. Norden har det mest integrerte regionale energisamarbeidet i verden, og de nordiske landene er internasjonalt ledende i utviklingen av grønne energiløsninger. Det norske formannskapet vil arbeide for at de nordiske landene sammen **utvikler et tettest mulig energisamarbeid**, og at landene sammen arbeider for å fremme teknologiske løsninger som en del av EUs "Fit for 55"-initiativ.

ET KONKURRANSEDYKTIG NORDEN

De nordiske landene er godt posisjonert for å omstille seg til å bli grønnere, mer digitale og mer konkurransedyktige. Vår unike nordiske arbeidsmarkedsmodell bidrar sterkt til dette. Et felles nordisk arbeidsmarked er en hjørnestein i det nordiske samarbeidet.

Pandemien har truffet verdensøkonomien hardt, og satt næringslivet under press. Arbeidsplasser har forsvunnet. Verdiskaping og jevn fordeling sikres best ved at flest mulig er i arbeid. Men det vil kreve betydelig innsats å gjenopprette og videreutvikle en inkluderende økonomi.

Økonomiens langsiktige vekstevne avhenger også av at vi lykkes med å dreie produksjon og forbruk i en mer bærekraftig retning. Det norske formannskapet vil bruke dette samarbeidet til vår fordel for å komme tilbake til et **sterkt nordisk næringsliv og arbeidsmarked** som er motstandsdyktig mot nye kriser.

Nedenfor listes noen viktige prioriteringer som skal bidra til å styrke nordisk konkurransekraft etter pandemien:

Visjon 2030 gjør det nødvendig å **styrke samarbeidet om transport** ytterligere. Det norske formannskapet vil søke å etablere et kontinuerlig og konkret nordisk transportsamarbeid.

Digital infrastruktur (e-infrastruktur) er en grunnleggende forutsetning for å kunne utnytte potensialet i teknologiutviklingen. En slik infrastruktur er også et viktig verktøy for å kunne møte vitenskapelige og samfunnsmessige utfordringer knyttet til den grønne omstillingen.

Digitaliseringen av utdanning, arbeidsliv og tjenester er også i full utvikling. Det vil gi nye muligheter for nordiske byer og bygder, som alle har behov for å tiltrekke seg kompetanse og nye bedrifter.

Livslang læring og digital kompetanse er relevante temaer i hele Norden. De

De nordiske landene er godt posisjonert for å omstille seg til å bli mer digitale og mer konkurransedyktige.

nordiske landene står overfor felles utfordringer og muligheter knyttet til økende digitalisering og raskere endringstakt i arbeidslivet. Ikke minst er dette relevant for den grønne omstillingen som vil kreve ny kunnskap.

Som et bidrag til grønn omstilling, vil det norske formannskapet løfte fram arbeidet med **utbygging og utveksling av data og bruk av digitale tjenester** på tvers av landegrensene i Norden. Vi vil også videreføre de viktige, felles satsingene for å fremme utbygging av 5G, utvikling av etisk og ansvarlig kunstig intelligens og arbeidet med deling av data i Norden.

Effektiv **utveksling av helsedata** er blitt aktualisert med pandemien. Vi har behov for raskt å kunne dele data om smittsomme sykdommer, behandling, overvåkning og resultater. Det har også vært viktig å kunne berike pågående kliniske studier med unike helsedata fra registre for å redde liv og helse. Det norske formannskapet vil arbeide for å tilrettelegge for **datadrevet forskning og innovasjon** for å styrke Norden som en ledende region for utvikling av helseteknologi og ny behandling.

ET SOSIALT BÆREKRAFTIG NORDEN

Den nordiske velferdsmodellen er en av Nordens varemerker. Den nordiske velferdsstaten står overfor utfordringer. Disse er blitt forsterket under pandemien både innen folkehelse og samfunnsliv generelt, og for barn og unge spesielt. Pandemien har rammet ulikt og satt solidaritet og rettferdighet under press.

Økonomisk og sosial sikkerhet gjennom gode velferdsordninger er ikke bare viktig for den enkelte nordiske borger, men også for arbeidslivets omstillingsevne. Arbeidslivet i Norden kjennetegnes av at kvinners deltakelse er tilnærmet lik menns, noe som bidrar til robuste velferdsstater. At mange er i jobb, gjør velferdsordningene mer bærekraftige. For å motvirke de negative konsekvensene av pandemien og sikre sosial bærekraft over tid, er et inkluderende arbeidsliv og tiltak for å inkludere utsatte grupper i arbeidslivet viktig.

Utenforskap i arbeidslivet har betydelige konsekvenser både for den enkelte og for samfunnet. Det norske formannskapet vil videreføre arbeidet med å utmeisle framtidens arbeidsliv i Norden. Vi ønsker å styrke kunnskapen om tiltak som bidrar til at **flere inkluderes i arbeids- og samfunnsliv, med særlig vekt på utsatte unge.**

Helseberedskap er en viktig del av det nordiske samarbeidet og har blitt enda viktigere som følge av pandemien. Samtidig vil ikke Norden alene kunne løse mange av de utfordringer landene står overfor for å stå bedre rustet til å møte fremtidige helsekriser. Det nordiske samarbeidet har verdifulle erfaringer som kan overføres til EUs pågående initiativer om styrket helseberedskap. Det norske formannskapet vil videreføre Finlands arbeid med beredskap, blant annet **samarbeid om krisehåndtering og forsyningssikkerhet.**

I en tid der kriminalitet gjør seg stadig mer gjeldende i det digitale rom

De nordiske landene er godt posisjonert for å omstille seg til å bli sosialt bærekraftig.

oppstår det nye problemstillinger knyttet til forebygging og bekjempelse, samtidig som man må ivareta den enkeltes rettssikkerhet og personvern. Det norske formannskapet vil løfte fram **kriminalitetsbekjempelse og personvern i møte med den digitale utviklingen.**

Mens likestilling og velferd er forutsetninger som sikrer arbeid og økonomisk vekst, er kultur og språk byggesteiner for våre felles verdier og for utvikling av den fellesnordiske identiteten. Kultur og språk binder oss sammen, skaper samhold og bygger broer mellom nordiske regjeringer, sivilsamfunn og innbyggere. Det norske formannskapet vil **videreføre det viktige nordiske språk- og kultursamarbeidet.**

I en verden preget av et økende press på rettstat og demokrati, og med minkende grad av tillit mellom innbyggere og beslutningstagere, er det viktigere enn noensinne å verne om det nordiske verdifellesskapet som bygger på bærekraft, inkludering, demokrati, åpenhet, ytringsfrihet og likestilling. Dette behovet har blitt enda tydeligere under pandemien.

Våre felles nordiske verdier er navet som skal bidra til at Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030.

Vår visjon 2030

Et **konkurransedyktig** Norden

Sammen vil vi fremme grønn vekst i Norden basert på kunnskap, innovasjon, mobilitet og digital integrering.

Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region

Et **grønt** Norden

Sammen vil vi fremme en grønn omstilling av samfunnene våre og arbeide for karbonnøytralitet og en bærekraftig sirkulær og biobasert økonomi.

Et **sosialt bærekraftig** Norden

Sammen vil vi fremme en inkluderende, likestilt og sammenhengende region med felles verdier og styrket kulturutveksling og velferd.

Om denne publikation

NORDEN – sterkere og grønnere sammen Program for Norges formannskap i Nordisk ministerråd 2022

PolitikNord 2021:740

ISBN 978-92-893-7129-2 PDF

ISBN 978-92-893-7130-8 ONLINE

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2021-740>

Publisert 31.10.2021

© Nordisk ministerråd 2021

Layout: Louise Jeppesen

Forside foto: Johnér

Fotos: **ET GRØNT NORDEN:** Johnér, Einar Aslaksen/Pudder Agency,
Unsplash.com

ET KONKURRANSEDYKTIG NORDEN: Unsplash.com, Brand Norway, Lise
Josdal

ET SOSIALT BÆREKRAFTIG NORDEN: Unsplash.com, Håkon Sandmo
Karlsen, Unsplash.com

DET NORDISKE SAMARBEIDET

Det nordiske samarbeidet er en av verdens mest omfattende regionale samarbeidsformer. Samarbeidet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøyene, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbeidet er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en viktig med-spiller i det europeiske og internasjonale samarbeidet. Det nordiske fellesskapet arbeider for et sterkt Norden i et sterkt Europa.

Det nordiske samarbeidet ønsker å styrke nordiske og regionale interesser og verdier i en global omverden. Felles verdier landene imellom bidrar til å styrke Nordens posisjon som en av verdens mest innovative og konkurransekraftige regioner.

Nordisk ministerråd

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 København

www.norden.org

Les flere nordiske publikasjoner: www.norden.org/no/publikasjoner

